

РИСТОВА-АСТЕРУД: Кога станува збор за Франција, пред сè, од разговорите кои сум ги имала со мои француски колеги, јас сум убедена дека се работи за краткорочна нервоза, предизвикана најмногу од внатрешнополитичката ситуација дома. Иако Франција, во принцип, е да се даде прво приоритет на продлабочувањето на Унијата, а потоа на проширувањето, сепак сметам дека нема долго да се спротивставува на тоа Македонија да добие кандидатски статус заради аргументот дека станува збор за паралелни, а не меѓусебно ис-

НАШАТА КАН ДА БИДЕ ЖРТ

■ Разговорот го водеше:
Рената МАТЕСКА

☀️ Госпоѓо Ристова-Астеруд, разговор го правиме непосредно пред ЕУ да ни ја соопшти одлуката за статусот кандидат, откако претходно го добивме позитивното Мислење од Европската комисија. Каков е Вашиот коментар, особено со оглед на сите шпекулации и неизвесноста за тоа каква ќе биде одлуката...

РИСТОВА-АСТЕРУД: Ваквата атмосфера во ЕУ не е ниту прв пат, ниту ексклузивно македонско искуство. Тоа го имало и кога други земји го изминувале патот до членството. Најсвежо е искуството на Хрватска околу почнувањето на преговорите. Ние треба да се навикнуваме во однос на тоа како делува Унијата. Сега имате 25 членки, а одлуката треба да биде едногласна. Паралелно, се одлучува за повеќе важни прашања, па имате многу консултации, преговори, на ти-дај ми. Како што е познато, тајмингот за одлуката за нашата кандидатура имаше "среќа" да се погоди со буџетските расправи во Унијата и со климата на претпазливост во однос на процесот на проширување, предизвикана од неуспехот на Европскиот устав. Лично, сè уште верувам дека Македонија на овој Самит или многу наскоро ќе го добие кандидатскиот статус, бидејќи

Ладен туш од страна на Европа и непријатно изнедавање од Франција, која на состанокот на Советот на министри на Европската унија спречи усвојување на одлука со која на Македонија би требало да ѝ биде одобрен статус на земја-кандидат за членство во Унијата. Овие случувања беа повод да поразговораме со Каролина Ристова-Астеруд, претседател на Комисијата за европски прашања на Собранието на Република Македонија.

ваквиот статус не значи членство, па оттука не држат аргументите на противниците на проширувањето. До времето кога Унијата ќе треба да ја вклучи Македонија во своите редови, верувам дека таа ќе ги надмине сегашните проблеми со своето внатрешно уредување. Значи, не би требало да има проблем двата процеса да течат паралелно. Оттука, сметам дека брзо ќе надвлееат аргументите на поддржувачите на нашиот кандидатски статус. Во меѓувреме, ние не треба да се обесхрабруваме од евентуалните моментни сопки, да губиме енергија во меѓусебно препукување, па дури и ситење кај некои, и треба да останеме фокусирани на исполнување на критериумите за членство.

☀️ Противниците на проширувањето ги предводи Франција. Дали таа се јавува и како прикриена поддршка за уште една членка - Грција, која најавува и вето за Македонија?

клучиви процеси, за што зборував претходно. Кога станува збор за Грција, таа нема реален интерес да го забавува интегрирањето на Балканот во ЕУ, па и сега не гледам дека смета на некаква колатерална корист од тоа ние да не добиеме кандидатски статус, иако кратко манифестираше одредена нервоза, пред сè, заради домашни политички поени. Таква колатерална корист таа би гледала евентуално кога Македонија ќе треба да стане членка, па наместо да биде единствената членка која ќе мафта со ветото (заради последната шанса да изнуди нешто во однос на името), што би било контрапродуктивно за самата Грција, ситуацијата би ѝ се олеснила кога и некои други членки, секако, од други причини, би го правеле тоа. Но, тој мост ќе го преминеме кога ќе дојдеме до него.

☀️ Кога сме кај Франција, уште едно прашање. Таа како високодемократска земја, неодамна се соочи со немири кои

ги водеа нејзини граѓани, кои по потекло не се Французи, со обвинување дека не се чувствуваат интегрирани. Таа на свој начин ги реши проблемите. Спротивно на ова, ние со Рамковниот договор станавме искуство и за другите земји во однос на градењето мултикултурно општество.

РИСТОВА-АСТЕРУД: Секоја држава проблемите на (дез)интеграција, толеранција, недискриминација меѓу своето граѓанство треба да ги решава на свој начин, според специфичностите дома.

ко што некои овде сакаат тоа да го толкуваат. ЕУ констатира кои реформи се направени и наведува кои се следните. Тоа се прави секоја година со Европското партнерство, по што следува домашната работа од наша страна, а на крајот постигнатите резултати се оценуваат со годишниот извештај на Комисијата. Оттука, да, постои динамика, која, пред сè, ја дефинира ЕУ. Тоа се однесува на сите критериуми за членство, вклучувајќи и за законодавството. За законодавството, конкретно, се подготвува и Национална програма за усво-

праќам порака дека не помалку е важна вербата дека сите можеме да бидеме подобри, како и да бидеме објективни и фер кон сите и сечии достигнувања кои ја водат земјата напред. Во нашето општество, премногу е лесно да се критикува и да се биде со строги критериуми само кон другиот. Работите вистински ќе се поместуваат кога секој од нас ќе ги заостри критериумите кон себе, своето однесување и работа.

☀ На прашањето "Ако следната недела се одржи референдум за влез на

ДИДАТУРА ИМАШЕ "СРЕЌА" ВА ВО ЌОРСОКАКОТ НА ЕУ?!

За нас Рамковниот договор, со сите слабости во неговото функционирање, се покажува како добар за внатрешниот мир и стабилните меѓуетничките односи во земјата, со што конечно се создадоа услови креативната енергија на општеството да можеме да ја насочиме кон економијата и социјалата. А без нив не е можна виталност на ниедна нација. Исто така, Рамковниот договор ни е еден од главните адути во евроинтеграцијата. Дали другите можат да учат од нас? Секое правење буквални паралели е несоодветно. Нашиот модел за некои земји е порелевантен, за други помалку. Франција влегува во втората категорија. Таму проблемите на (дез)интеграција се со поинаква историја, корен и манифестација, оттука и можните решенија ќе бидат поинакви. Но, како и кај нас, и таму се дискутираат дилемите на интеграцијата, толеранцијата, стабилноста на општеството, се бараат решенија. Ние покажавме дека имаме капацитет за тоа, и во таа смисла, можеме да бидеме инспирација и пример, и за една Франција...

☀ Од ЕУ постојано ни велат: спроведувајте реформи! Со кој капацитет ќе го правиме тоа, особено во однос на прилагодувањето на нашето со европското законодавство? Постои ли краткорочна и долгорочна динамика за тоа?

РИСТОВА-АСТЕРУД: Да, ЕУ- барањето за реформи треба вистински да го толкуваме. Кога ЕУ вели дека се потребни реформи, ЕУ не вели дека реформи не се направени, дека се погрешни, дека се нема капацитет или слично, ка-

жувањето на европското ави. Што се однесува до капацитетот, позитивното Мислење на Комисијата, меѓу другото, констатира дека Македонија, пред сè, со свои сили и со градење на своите капацитети во изминатите четири години направила огромен реформски напредок по сите критериуми за членство. Сега битката за кандидатскиот статус значи битка македонските реформи да бидат уште поактивно поддржувани од страна на Унијата, не само со политичка, туку и со финансиска и експертска помош. Само така ќе можеме побрзо да ги совладаме проблемите во економијата, администрацијата, менталитетот... проблеми кои не се нужно поврзани само со имање политичка волја и добра политичка елита, туку и со волјата на целото општество да се менува. Се работи за поврзани садови. Како пратеник, секогаш до нашите граѓани сакам да ис-

ПМ во ЕУ, како Вие ќе гласате?", позитивно одговориле 91,9 отсто од испитаниците. Каков показател е ваквата анкета? Значи, Македонците ја сакаат Европа, но дали таа навистина нас не сака вакви какви што сме, со многу проблеми, со голема невработеност, сиромаштија...

РИСТОВА-АСТЕРУД: Високата поддршка се должи на повеќе причини. Од времето на живеење во една федерација, немаме проблем со стравот да го делиме нашиот суверенитет или дека ќе го изгубиме идентитетот, како што тоа беше случај со други земји. Напротив, ние имаме култура на кооперативност и верба дека во Унијата нашиот идентитет ќе се сочува и гарантира. Понатаму, нашето историско-културно наследство не тера да се идентификуваме со Европа, вклучувајќи го и процесот на нејзиното обединување. Оттука, и големата фрустрација со визниот режим од кој со членството сакаме да се отарасиме. Конечно, факт е дека ние очекуваме дека низата од наши проблеми, пред сè, економски и социјални, ќе се решат со членството. Ако го гледаме туѓото искуство, тоа не е далеку од вистината, иако не е целосната вистина. Колку што Унијата ќе ни помага, два пати повеќе ние ќе треба себе да се менуваме и да не ги поддржуваме реформите само декларативно, туку и кога истите ќе дојдат во нашиот двор, па и кога ќе бидеме нивна "жртва". Што се однесува до Европа, таа не може да не сака свое чедо, но за неа најважно е тоа чедо да научи и да биде подготвено да ги почитува нејзините правила.